

NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE

COMMISSIE VOOR TANDHEELKUNDIGE VOLKSBELANGEN

RAPPORT ZIEKENFONDSWEZEN

Wanneer de C. T. V. zal werken, zooals bij den opzet ervan is bedoeld, dan zal dit in de eerste plaats meebrengen het nauw contact tusschen hen, die als rapporteurs der C. T. V. op zich hebben genomen de tandheelkundige verzorging van het volk, met al wat daaraan vastzit, en in al zijn onderdeelen te bestudeeren; wij mogen verwachten dat deze nieuwe organisatie de Maatschappij beter gefundeerd en daarom krachtiger zal doen staan ook in haar streven naar zoo goed mogelijke tandheelkundige hulp voor in ziekenfondsen verzekerden.

Wanneer we nagaan, wat ten opzichte van de tandheelkundige hulp in ziekenfondsen in de laatste jaren is gedaan, dan verheugen we ons, dat de ieuwe organisatie nieuwe kansen brengen kan, waardoor dit deel van de taak der Maatschappij beter zal kunnen worden uitgevoerd.

In het afgelopen jaar is in enkele plaatsen van ons land een regeling met ziekenfondsen tot stand gekomen, waarvan die in Velseroord goed te noemen is. Ook in Rotterdam kwam met een groep der aldaar gevestigde ziekenfondsen een regeling tot stand, waarvoor door de Rotterdamsche Tandheelkundige Vereeniging de goedkeuring van de Maatschappij is gevraagd om deze uit te voeren.

Aan onze leden is ten slotte door het hoofdbestuur toestemming gegeven onder het daar thans geldende contract mede te werken.

Het is stellig zeer gewenscht, dat het organisatorisch verband tusschen plaatselijke vereenigen en de Maatschappij beter geregeld worde. Tevens is daarbij ernstig de vraag onder het oog te zien in welke mate de locale vereeniging en in welke mate het centraal bestuur invloed op dergelijke beslissingen behoort uit te oefenen.

De collega's in Velseroord en Vlissingen zijn tot nu de eenige, die schijnen in te zien, dat statistische gegevens waarde hebben voor de

beoordeeling van de wijze, waarop wordt gewerkt, voor de bepaling van de voordeelen of de fouten van het stelsel en als propaganda materiaal. In het vervolg zullen aan alle aan fondsen werkende leden uniforme lijsten voor de technische administratie worden toegezonden. Laat ieder inzien, dat het geregeld invullen en opzenden hiervan noodzakelijk is voor den goeden gang van zaken en tot het bijeenbrengen van gegevens.

Een belangrijke plaats in het werk der Maatschappij in ziekenfondszaken nemen de besprekingen in door hare afgevaardigden gevoerd in de z.g.n. „commissie tot unificatie van het ziekenfondswezen in Nederland.”

Wanneer ook al wel voornamelijk door de houding van de Landelijke Federatie ter behartiging van het ziekenfondswezen, na het verschijnen van het rapport der genoemde commissie aangenomen, welke federatie — wij veronderstellen den inhoud van het rapport der genoemde commissie, dat in het bezit van alle leden is, als bekend — met al haar oude eischen als: geen vrije artsenkeuze, maar aange-stelde artsen en tandartsen; geen abonnementstelsel, maar honoreering per verrichting; eigen apotheken enz. terugkwam, de kansen gering zijn, dat de Unificatie Commissie haar werkzaamheden zal kunnen voortzetten. Wij hebben gelegenheid gehad in deze Commissie en daardoor in breede kringen van de bevolking de redelijkheid van onzen eisch „zoo goed mogelijke tandheekkundige hulp in ziekenfondsen” aan te toonen en daarnaast vast te leggen den door genoemde commissie als wenschelijk erkenden vorm, waarin deze zal gegeven worden.

Nu in den allerlaatsten tijd uit verschillende plaatsen bij de Maatschappij het verzoek komt om behulpzaam te zijn bij de inrichting van tandheekkundige hulp in ziekenfondsen, kunnen we aannemen, dat ons werk in de Unificatie-Commissie daaraan voor een goed deel schuld is; wij hopen in een volgend rapport hierover nadere mededeelingen te kunnen doen.

De wijze waarop in de laatste jaren met ziekenfondsen regelingen zijn gemaakt, waarvan sommige goed en andere weinig goed en de meeste zonder behoorlijke voorbereiding en samenwerking met de leidende organen in de Maatschappij, — als voorbeeld moge dienen, dat een collega een contract sluit, dat niet toelaatbaar is, en van den inhoud ervan „voor den vorm” aan het Hoofdbestuur kennis geeft — zal behooren te veranderen. De collega's zullen moeten leeren inzien, dat meer dan tot nu toe is geschied, door centralisatie zal moeten

worden gestreefd naar betere samenwerking en meer uniformiteit.

Zou, gezien de gewijzigde omstandigheden, de Maatschappij haar standpunt ten opzichte van het vraagstuk van het ziekenfondswezen hebben te herzien en de voorwaarden, die zullen moeten worden gesteld, opnieuw hebben te formuleeren dan zal daarbij echter blijven, dat het doel der Maatschappij is:

- 1e. goede tandheelkundige hulp in het bereik van de massa van het volk te brengen,
- 2e. al haar leden in de gelegenheid te stellen aan die hulp mede te werken.

Indien de Maatschappij strijdt tegen de wijze, waarop in vele fondsen de tandheelkundige hulp wordt verstrekt, is het ten eerste omdat is gebleken, dat deze wijze alleen voldoet aan de treurige wensch van vele ziekenfondsbesturen om zich van die hulp af te maken; onder den drang van de vraag wordt hulp verstrekt, maar in vele gevallen zou met betere organisatie en toch geringe middelen een betere hulp kunnen worden verstrekt, dan thans het geval is. Het is te betreuren, dat sommigen nog steeds een tekort aan sociaal inzicht toonen en blijven medewerken aan fondsen, welker regeling niet is in het belang der patiënten, noch in dat der tandheekunde. Zij onderdrukken de vraag naar tandheelkundige hulp, omdat zij den schijn wekken, dat hun hulp die is, waarop de verzekerden recht hebben, terwijl een groot deel van hen van alle hulp ten eenenmale verstoken blijft.

Daardoor wordt tevens de vervulling van den redelijken eisch, dat een groot aantal onzer collega's aan hulpverschaffing in de ziekenfondsen medewerkt, waardoor aan de hulpvraag op behoorlijke wijze zou kunnen worden voldaan, — onmogelijk gemaakt.

Bij de bepaling van het standpunt der Maatschappij ten opzichte van het ziekenfondsvraagstuk, zullen twee eischen moeten blijven gesteld:

- 1e. dat de in een ziekenfonds verzekerde recht behoort te hebben op chirurgische en conserveerende tandheelkundige hulp tegen geen andere vergoeding dan een wekelijksche premie. Door het verstrekken van conserveerende tandheelkundige behandeling zonder bijbetaling door den verzekerde, wordt deze hulp in het bereik gebracht van alle verzekerden, dus ook van hen, die anders niet in staat zouden zijn daarvan gebruik te maken.
- 2e. dat er vrije tandartsenkeuze moet zijn.

Voorloopig worde er naar gestreefd, het systeem der Maatschappij, zooals neergelegd in het rapport der „Unificatie-Commissie” zooveel mogelijk ingang te doen vinden.

Met betrekking tot den aard en den omvang van de in ziekenfondsen te geven tandheelkundige hulp, merken wij het volgende op: de mond moet in de eerste plaats gereinigd worden; verwijderd moeten worden die elementen, die of door conserveerende behandeling niet zijn te behouden of waarvan de behandeling — de omstandigheden in aanmerking genomen — het goede gevolg niet waarborgen kan; hiertoe behooren in het algemeen tanden met geïnfecteerde pulpa, voor welke behandeling door den tandarts of den patient niet de tijd, die daarvoor noodig is, beschikbaar gesteld kan worden.

Voor het behandelen van carieuze elementen zijn de volgende eischen te stellen:

- 1e. zij moeten vrij gemaakt zijn van tandsteen;
- 2e. de omgevende deelen moeten in gezonden toestand verkeerend of gebracht worden;
- 3e. zij moeten voor de kauwfunctie of ter bevestiging van een prothese geschikt zijn. Aan de elementen, die behouden kunnen worden, zal de meest mogelijke prophylactische zorg besteed behooren te worden. Geëischt moet worden, dat de patient zijn mond onderhoudt. Naarmate de ziekenfondsen de gelegenheid tot het behandelen hunner leden uitbreiden, zal aan de conserveerende behandeling ook meer tijd kunnen gegeven worden.

Voor directe hulp aan hen, die zich met pijn aanmelden, zal moeten worden gezorgd.

Ten slotte behoort ernaar gestreefd te worden, dat overeenkomsten met ziekenfondsen geschieden volgens collectieve contracten met de Maatschappij, op grond van welke de tandartsen persoonlijke verbintenissen aangaan.

In de contracten worden de plichten der tandartsen met betrekking tot de hulpverlening en de regeling van de rechtspositie der medewerkende tandartsen vastgelegd.

Juni 1926.

De rapporteur van Ziekenfondswezen:

H. G. PITSCH, Amsterdam.

De toegevoegde rapporteur:

B. L. PAERL, Amsterdam.

Amsterdam, December 1926.

Voor het Hoofdbestuur,

B. R. BAKKER Voorzitter.

J. A. SALOMONS, Secretaris,

W. Parkweg 40, Amsterdam.

RAPPORT — PROPAGANDA DER MONDHYGIËNE

Voldoende aan de ons gegeven opdracht in het huishoudelijk reglement der C. T. V., hebben ondergeteekenden in dit rapport behandeld:

- 1e. Een onderzoek naar den stand van zaken in ons land met betrekking tot de propaganda der mondhygiëne,
- 2e. Het werkplan voor het loopende jaar.

Sub. I. Bij het onderzoek valt in de eerste plaats op, dat de systematisch georganiseerde propaganda van mondhygiëne in ons land niet verwerkelijkt is. Hier en daar wordt, veelal op uitnodiging van vereenigingen wel eens een lezing gehouden, maar georganiseerd is de propaganda niet.

De eenige *organisatie* op dit terrein is die der Nederlandsche Vereeniging tot Bestrijding van het Tandbederf. Deze Vereeniging doet zeer nuttig werk en wij hopen, dat toekomstige samenwerking aan het gemeenschappelijk doel bevorderlijk zal kunnen zijn. Deze samenwerking kwam reeds tot uiting in een financieele bijdrage der Vereeniging aan de afdeling lantaarnplaten der C. T. V., in ruil waarvoor duplicaten der met deze subsidie aangeschafte lantaarnplaten aan de Vereeniging werden verstrekt. Van deze platen wordt een druk gebruik gemaakt.

Gezien de Statuten en het H. R. art. 4 sub 3, art. 5 sub 4 en art. 57 van de Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, behoeft het geen betoog, dat het organiseeren van de propaganda der mondhygiëne taak der Maatschappij is.

De rapporteurs voor de propaganda zullen alleen dan met hun arbeid een veld van voldoende oppervlakte kunnen bestrijken wanneer zij daarbij worden gesteund door alle Mij.-leden die daartoe in staat zijn. Willen wij vruchtdragend werk verrichten, dan moet dit niet beperkt zijn tot enkele plaatsen, maar zoo mogelijk over geheel Nederland worden uitgestrekt.

Sub 2. Allereerst zal aandacht worden geschonken aan het *organiseeren* van propaganda-lezingen voor daartoe geschikt auditorium. Wanneer de groote massa des volks moet worden opgevoed in juistere begrippen over mondverzorging, zou men geneigd zijn te beginnen met het opgroeiende geslacht. Ten einde echter de jeugd te bereiken, dient men belangstelling te wekken bij onderwijzers en ouders. Dat daarnaast andere groepen niet uit het oog verloren mogen worden, spreekt vanzelf.

Ten einde zooveel mogelijk allen te bereiken wordt de volgende organisatie voorgesteld:

De Maatschappij telt acht afdelingen. In ieder dezer afdelingen wordt een *toegevoegd rapporteur* benoemd, b.v. op aanbeveling van het Dagelijksch Bestuur der afdeling (bij voorkeur de afdelingssecretaris). De acht toegevoegde rapporteurs zullen in samenwerking met den rapporteur voor de propaganda in geschrifte alles verrichten om de uitvoering der desiderata in verband met plaatselijke omstandigheden te regelen.

De taak van de toegevoegde rapporteurs (T. R.)

De T. R. zal zich op de hoogte stellen van den toestand *in zijn afdeling* en van zijne bevindingen verslag uitbrengen. Indien bijvoorbeeld in een afdeling tandheelkundige hulp *door tandartsen* ontbreekt, is het noodig aldaar voorlichting te verstrekken over de juiste wijze van tandheelkundige verzorging.

Daar waar in ziekenfondsen den leden geen of geen goede tandheelkundige hulp wordt verschaft, is voorlichting aan de leden van zulke fondsen noodig. Doeltreffend is deze voorlichting te verwezenlijken in vakvereenigingsbijeenkomsten.

De T. R. brengt aan den rapporteur voor propaganda in geschrifte over een en ander verslag uit.

Hij stelt zich ervan op de hoogte in welke vereenigingen, genootschappen, organisaties, oudercommissies enz. enz. in zijn afdeling, voordrachten op tandheelkundig gebied zouden dienen te worden gehouden.

Hij zal nagaan, welke collegae uit zijn afdeling het vervullen van spreekbeurten op zich willen nemen. Hun namen worden op een rooster geplaatst, en in volgorde van dit rooster zullen de spreekbeurten worden geregeld.

Hij drage zorg, dat de voordrachten op daartoe geschikten tijd en plaats worden gehouden.

Het materiaal voor de voordrachten wordt door de C. T. V. verschaft. Aanbeveling verdient, dat iedere afdeeling zooveel mogelijk zelf op eigen kosten een collectie aanlegt van diapositieven. Een standaard-collectie lantaarnplaten is in het bezit der C. T. V.; ook een projectielantaarn. (Opmerkingen en wenschen betreffende uitbreiding der collectie met bepaalde diapositieven zullen daarbij gaarne worden ontvangen; aanvragen voor duplicaten van de standaard-collectie zijn aan de C. T. V. te richten). Om den medewerkers het uitzoeken van het voor hun voordrachten noodige materiaal te vergemakkelijken, wordt op aanvraag een album met afbeeldingen van de lantaarnplaten der standaard-collectie toegezonden, welke lantaarnplaten ook met projectielantaarn worden uitgeleend.

Deze regeling zal het mogelijk maken, dat aan alle aanvragen van collega's kan worden voldaan.

De aanvragen geschieden bij voorkeur door den T. R., die zich dan ook zou kunnen belasten met tijdige terugzending van het aangevraagde demonstratie-materiaal.

Schema's voor voordrachten, welke in het propaganda-archief der C. T. V. zullen worden geplaatst, zijn in bewerking; deze worden op aanvraag toegestuurd. Omgekeerd, zullen dankbaar worden aanvaard afschriften van teksten van gehouden voordrachten, waardoor het archief over steeds uitgebreider materiaal zal kunnen beschikken.

Het organiseren van propaganda-lezingen volgens op te stellen rooster verdient de voorkeur boven persoonlijke propaganda-lezingen door de leden. Slechts als zij die voldoende lust bezitten om sprekebeurten te vervullen zich opgeven voor het rooster van sprekers, kan het werkplan slagen.

Of een spreker een voordracht zal houden in de plaats waar hij zelf is gevestigd, of elders, hangt van plaatselijke omstandigheden af. Iedere afdeeling zal desgewenscht zelf stelling moeten nemen in deze.

Het nut van zulk een regeling worde aan een voorbeeld duidelijk gemaakt.

In 180 steden en dorpen van Nederland wordt tandheelkundige hulp verleend. Bedenkt men, dat in al deze 180 plaatsen schooltandheelkunde of ziekenfondshulp zou worden gepropageerd — en wel op uniforme wijze, dan zou dat toch zeker niet zonder beteekenis en ongetwijfeld vruchtdragend zijn.

Indien de boven geschetste organisatie goed functioneert, kan dat ook tot belangrijke werkbesparing voeren. Wordt b.v. éénzelfde voordracht gehouden in Maastricht, Assen, Goes, Rotterdam enz., dan

wordt alleen tekst en materiaal aan den spreker, welke volgens rooster aan de beurt is, kant en klaar toegezonden, terwijl de toegevoegde rapporteurs door het bijhouden van de lijsten van spreekgelegenheden zorg dragen, dat het materiaal op den bepaalden tijd aanwezig zij; vooral indien er geen duplicaten voorhanden zijn (b.v. films). Het verdient evenwel de voorkeur, dat de sprekers eigen teksten samenstellen.

Is nu de grondslag van de organisatie gelegd, dan worde aan groote vereenigingen, bij voorkeur zulke die hun afdeelingen over het geheele land hebben, medegedeeld, dat en waar zich sprekers beschikbaar stellen, om spreekbeurten te houden over mondverzorging enz. Men denke daarbij in de eerste plaats aan het Nederlandsch Onderwijzers Genootschap, de Nederlandsche Ouderraad, de Vereeniging van Huisvrouwen, vakvereenigingen en dergelijke.

Men trachte overigens te bereiken dat indien een corporatie, een spreker wenscht, deze zich zal wenden tot de Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, die toch in de C. T. V. een commissie van advies bezit, welke de taak heeft behoorlijk van deze materie studie te maken.

Het is de opvatting van ondergeteekenden, (en niet van hen alleen), dat de verbreiding van begrippen over mondverzorging in Nederland belangrijk ten achter staat bij die in het buitenland. Blijkbaar is dit het gevolg van goed georganiseerde voorlichting van het volk aldaar. Ongetwijfeld kan hier bij doelbewuste georganiseerde propaganda veel veranderen, en een goede samenwerking over de geheele linie zal binnen niet al te veel jaren een belangrijk resultaat kunnen hebben.

De Rapporteur voor de Propaganda in Geschrifte,

A. A. NORDEN, Amsterdam.

De Rapporteur voor de Propaganda in Beeld (a.i.),

B. L. PAERL, Amsterdam.

Voor het Hoofdbestuur:

B. R. BAKKER, Voorzitter.

J. A. SALOMONS, Secretaris,

W. Parkweg 40, Amsterdam.

Om de leden beter op de hoogte te houden van hetgeen er in de Maatschappij omgaat zal in het vervolg niet alleen van de Hoofdbestuursvergaderingen een kort verslag in het tijdschrift verschijnen, maar ook van de vergaderingen van het Dagelijksch Bestuur.

KORT VERSLAG VAN DE D. B. VERGADERING
OP 1 DEC. 1926 TE UTRECHT GEHOUDEN.

Agenda:

1. Ingekomen stukken.
2. Bespreking ontwerp H. R. van de C. T. V.
3. Definitieve vaststelling rapporten Ziekenfondswezen en propaganda mondhygiëne.
4. Samenwerking met de andere landelijke Vereenigingen.
5. Het Onderwijs-rapport.

1. Ingekomen stukken.

De belangrijkste ingekomen stukken waren:

- a. Een schrijven van den Generaal-Majoor Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst der Landmacht.
Door het D. B. was op advies van de C. T. V. een adres gezonden aan genoemden Inspecteur, wijzende op minder gewenschte toestanden in de tandheelk. verzorging der militairen. Naar aanleiding van dit adres werd het H. B. uitgenoodigd mondeling deze zaak met den Inspecteur te komen bespreken. Den Heeren Smitt en Salomons werd verzocht namens het H. B. deze bespreking te voeren.
- b. Een schrijven van Dr. Reinders, lid van de Gemeenteraad te Bussum, met verzoek eenige exemplaren van het rapport voor schooltandverzorging toe te zenden, aan welk verzoek gaarne is voldaan.

- c. Een stuk van collega Buisman over de toepassing der Stoomwet op onze vulcaniseerketels. Ter adviseering gezonden aan onzen juridischen adviseur.
- d. Correspondentie over een Ziekenfondscontract te Middelburg.
De onderhandelingen zijn nog gaande.
- e. Correspondentie over een Ziekenfondscontract te Haarlem.
De onderhandelingen zijn nog gaande.

2. *Bespreking ontwerp H. R. van de C. T. V.*

Op een vorige D. B. vergadering werden in overleg met collega Bruske enkele wijzigingen voorgesteld.

Dit gewijzigde ontwerp zal op de a.s. H. B. vergadering ter goedkeuring worden voorgedragen.

3. *Definitieve vaststelling rapport Ziekenfondswezen en propaganda mondhygiëne.*

Deze beide rapporten werden op de vorige D. B. vergadering in tegenwoordigheid van de Heeren Bruske en Pitsch uitvoerig besproken.

Thans is besloten deze gewijzigde rapporten in het December-nummer van het Tijdschrift te publiceren.

4. *Samenwerking met de andere landelijke Vereenigingen.*

Door het D. B. is een uitnoodiging gezonden aan de Besturen van de V. v. N. T. en het N. T. G. om ter bespreking bijeen te komen.

5. *Het Onderwijs Rapport.*

Werd besloten aan Z. E. den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een exemplaar van dit rapport te zenden, vergezeld van een adres, waarin Z. E. verzocht wordt de daarin voorgestelde verbeteringen in het tandheelkundig Onderwijs in welwillende overweging te nemen.

De volgende D. B. vergadering is vastgesteld op 15 Dec. '26 te Utrecht.

J. A. SALOMONS,
Secretaris.

ONTVANGSTEN STEUN-ORGAAN.

Van St. Nicolaas . . . . . f 5.—